

gyermekirodalmi lap
2022. december

NAPSUGÁR

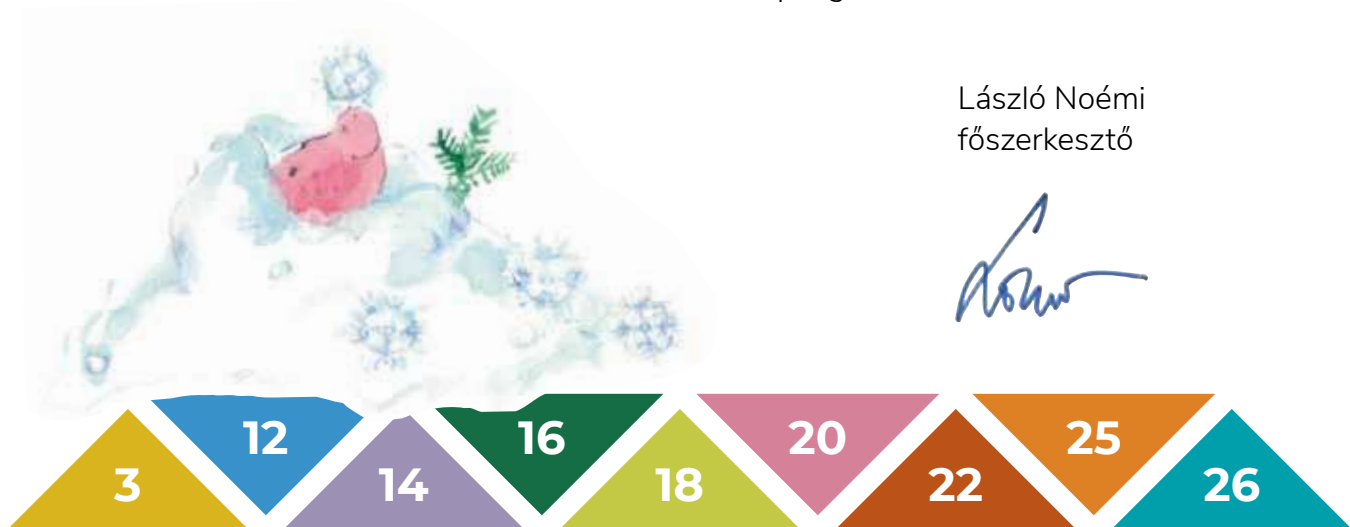
SZENTESTE ÉS SZABÁLYOK

Karácsony vagy karácsony? Annyit írtuk nagybetűvel! Az érvényes szabályok szerint épp kisbetűvel írjuk magyar nyelven az ünnepek nevét. Kövessük vajon a szabályokat? Miért? Rúgjuk fel őket? Miért? Mikor? Melyeket? Jó év végi töprengenivalók ezek!

A Napsugár lapjain nem oldjuk fel e dilemmát. Inkább hógolyózunk és elmegyünk a fénybazarba. Angyalszárny-suhogásban fülelünk, meghallgatjuk a Mikulással kapcsolatos, kevésbé ismert történeteket. A tanösvényen megnyílik az örvény, Kószabószával Indiában ébredünk.

Erdélyi evangélikus templomokat látogatunk, zsákszövésről mesélünk. Aztán szánra, hódeszkára pattanunk, majd megcsodáljuk templomok szentséges műkincseit. Meglessük a káposztáért versengő nyulakat, míg a konyhában nálunk is káposzta fő. Legyen boldog, áldott ünnepi időszakotok mókás-vicces, komoly-tudós, mesélő-mélázó barátotokkal, a Napsugárral!

László Noémi
főszerkesztő

CÍMLAP: KÜRTI ANDREA

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. LXVI. évfolyam 734. szám. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.

Főszerkesztő: László Noémi • Képszerkesztő: Bak Sára • Szerkesztő: Berki Tímea

Lapterv: Division Boutique Agency • DBA (www.teamdba.co)

Megrendelhető: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202 ap. 101 • 0264418001

naps.sziv@napsugar.ro • www.napsugar.ro • www.facebook.com/napsugar.szivarvany

A lapok árát a következő bankszámlákra várjuk: RO45RNCB0106026602080001 BCR CLUJ, RO70BTRL01301202P90961XX BT CLUJ, SC NAPSUGÁR-EDITURA SRL, CUI: 210622.

Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában, nyomdai előkészítés: Komáromy László.

ISSN 1221-7751

TÁMOGATÓINK:

Nemzeti Kulturális Alap

ÁRA 8 LEJ

HÓGONDOK

A tanci világosan megmondta. A mi osztályunkban nincs mit keresen a hó! Mert hol az Atti nagymamája hívja fel délután, hogy „A kis unokámnak már megint átázott a nagyszünetben a vastag nadrágja is, pedig három óráig voltak a tegnap!”, hol a Vivi anyukája csörög rá, hogy „Helló, tanci, azért lécci, szólj a szolgálatos tanárnak, ha kérhetem, hogy picikét figyeljen oda, mert Vivikét a tegnap is megmosdatták, pedig már hétfőn is köhécselt!” Nem, a tanci teljesen ki akarja zárni a hóproblémát. Ő nem hókapitány, ő nem hórendőr! Ő csak egy tanci.

Amikor ezeket mondta, akkora nagy csend lett az osztályban, hogy még Huni se piszent, pedig neki mindig van valami plusz mondanivalója. Tény, ami tény. Mosdatni csak akkor érdemes, ha a hó friss.

Aztán meg azokat a hógombócokat se kellett volna bedugni az Atti zsebébe.

Már az első hónál is szó volt erről. Hogy szépen játszunk. Hogy nem veszélyeztetjük

egymás testi épségét. Hogy nem lesz újra hógond. Mint ahogy harmadikban, a tavaly. Mert most már igazán nagyok vagyunk. Negyedikesek vagyunk. Igazán összeszedhettük volna magunkat, hogy ne így legyen vége. Erre mi? Levadultunk. Már megint.

Így mondta a tanci. És kint egyre sötétebb lett, bent pedig egy mukk se. Totál fagyás. Aztán szerencsére kicsengettek. Mindenki felállt, öltözködött, indultunk az udvarra, nagyszünetre. Némán és fegyelmezetten. Éppen elég lassan, és éppen elég rosszkedvűen. Csak Vivi volt fürge és Peti, mint mindig. Úgy látszik, rajtuk még most se fog a szép szó.

A tanci se látta, hogy a lány egy cetlit csúsztatott a Peti padján lévő tolltartóba, amikor kifelé ment a pad mellett. A cetlin ez állt:

„Ezek a felnőttek! Annyira félnek! Pedig holnapra minden elolvad. Csak az emlék nem olvad el!”

SIMON ESZTER NÓRA rajza

TÉLI TÁNCOK

Szikrázik a dér.
Sok apró csillagszóró:
erre járt a tél.

Meleg szobádnak
ablakából lesed a
szálló pelyheket.

Asztalhoz ültet,
ünnepi abrosza ó-
ezüst, törtfehér.

Nem zenél, csak a
szél, nem dúdol, csak a tél.
Ringató fehér.

Koppan a földön
fagyos lépte a télnek:
pentaton ének.

MAJD ELMEGYÜNK A FÉNYBAZÁRBA

Dobozfalva arra ébredt, hogy vastag hótakaró borítja a kunyhókat. Ilyenkor a legszebb a környék. Olyan, mintha egy jószágos apa dunyhát igazítana a gyerekre. Nem látszik a keszekusza dobozokból és más hulladékból eszcabált kunyhók rendetlen sora. Most Dobozfalván is mindenki látja, hogy tényleg eljön a tél.

Ori elindult a friss havon. Nem hagyott nyomot maga után, a szél eltakarította a bakancsa nyomát. Nem tudta, merre tart, így aztán hirtelen megérkezett a Fénybazárhoz. Nehéz lett volna máshová érkezni. Dobozfalva a folyóparton feküdt, másik felől a bekerített vasút húzódott. Sok lehetősége nem volt Orinak. Ha már ott volt, megkérdezte, van-e szükség segítségre.

Régóta járt a Fénybazárba. Nem azért, hogy bámészkodjon és gyűjtögesse, arra nem volt pénze. Azért ment, hogy segítsen. Persze, fizetségért. Időnként kapott ezt-azt, de éppen, amikor a legnagyobb szüksége lett volna rá, nem kapott semmit. Igaz, hogy amikor valami nem stimmel, csak annyit kellett mondani: Majd elmegyünk a Fénybazárba! – és már a gondolattól is jobb kedvre derült mindenki.

Orinak szerencsés napja volt: a bazárban egy ügyetlen vásárló egész polcnyi üvegcsuprot a földre borított. Nagy szerencse, hogy mindenki ép bőrrel megúszta. De a kis csészek miszlikbe törtek. Még nagyobb szerencse, hogy ezt föl kellett söpörni, és még annál is nagyobb, hogy a feladatot épp Orira osztották. Ori majdnem annyi lyukas garast kapott a söprésért, ahány miszlikbe a csészek törtek. Ha a garasokat félreteszi és meggyűjti, akkor

beszerezheti a kis fát, amit Dobozfalva egyik legapróbb dobozába hazavihet.

– Gyere holnap is, látom, jól nyomod! Lennie még egy kis meló lenn a raktárban – szolt oda Orinak foghegyről Max, a tulaj, mielőtt lehúzta a reteszt.

– Önkéntes munka?

– Nem, ma nem. Kapsz érte kétszáz lyukas garast.

Másnap hajnalban ötkor ott volt Ori. Max beengedte a raktárba. Ori pedig nekilátott, kiszedte a papírhulladék közül a flakonokat, szétlapította a kartondobozokat, egymásba tette a cserépedényeket, sorba rakta a becsomagolt játékokat. Már ott tartott, hogy fölseperi a raktár padlóját, amikor nagy robajjal felborult egy rakás egymásra pakolt kartondoboz.

– Még egy hét munka – dűnnyögte a dobozokra sandítva Max.

Ori elszomorodott, amikor eszébe jutott, hogy Dobozfalván hányan mondták neki: Majd elmegyünk a Fénybazárba! Talán arra gondoltak, hogy Ori garasaiból majd nekik is futja kis csecsebecsére a bazárból. Sebjaj, van még idő karácsonyig! A bazár dalnokai alig három napja kezdtek karácsonyi dalokat zengedezni.

Jöttek a hideg esők, a szélfúttá napsütések, a jeges-fagyos reggelek. Ori kitartóan járt a bazárba. Százával gyűltek a lyukas garasok, de még mindig nem volt elég. A bazár dalnokai már tizenhárom napja karácsonyi dalokat

zengedeztek. Ori még mindig nem azért járt, hogy bámészkodjon és gyűjtögessen. A garasokat gyűjtötte inkább, egy dobozkában rejtegette őket, Dobozfalván.

Számolgatta a munkanapokat, számolgatta a lyukas garasokat, nézegette, kinek szánna csecsebecsét Dobozfalván, de sehogyan sem ütötte a széle a hosszát.

Aztán gondolt egy nagyot. Jó időben, mert a bazár dalnokai már huszonegy napja karácsonyi dalokat zengedeztek. Ori nagyon közelinek érezte a narancsillatot, a gyertyafényt meg a marcipán ízt. Közelinek érezte terve sikerét is. Még egy lépés, egy ilyen óvatos kis hóba-lépés, és sikerül. Maxnak titkos üzleti alkut ajánlott. Meglett az eredménye: Dobozfalvára Ori százvalahány, szépen becsomagolt ajándékdobozzal érkezett. Maga csomagolta

be mindet. Minden lakódobozba jutott ajándékdoboz, melyekben a Fénybazár csodái rejtőztek.

Miután nagy sietve kicsomagolták őket, kiderült a becsomagolt dobozok titka. Volt is nagy fény Dobozfalván mindenkinél.

Ori pedig úgy érezte, a várakozás nem volt hiábavaló. Majd elmegyünk a Fénybazárba! – kiáltott fel magában, de tudta, ez már a jövőre vonatkozik. Eljött a karácsony. Igaz, a tervet módosítani kellett. A várakozás még karácsonyon is túl tart majd. A titkos megegyezés szerint jövő karácsonyig még gyűjteni kell: erre, az ideire. De ez már a következő karácsonyi várakozás.

ANDRÉ FERENC

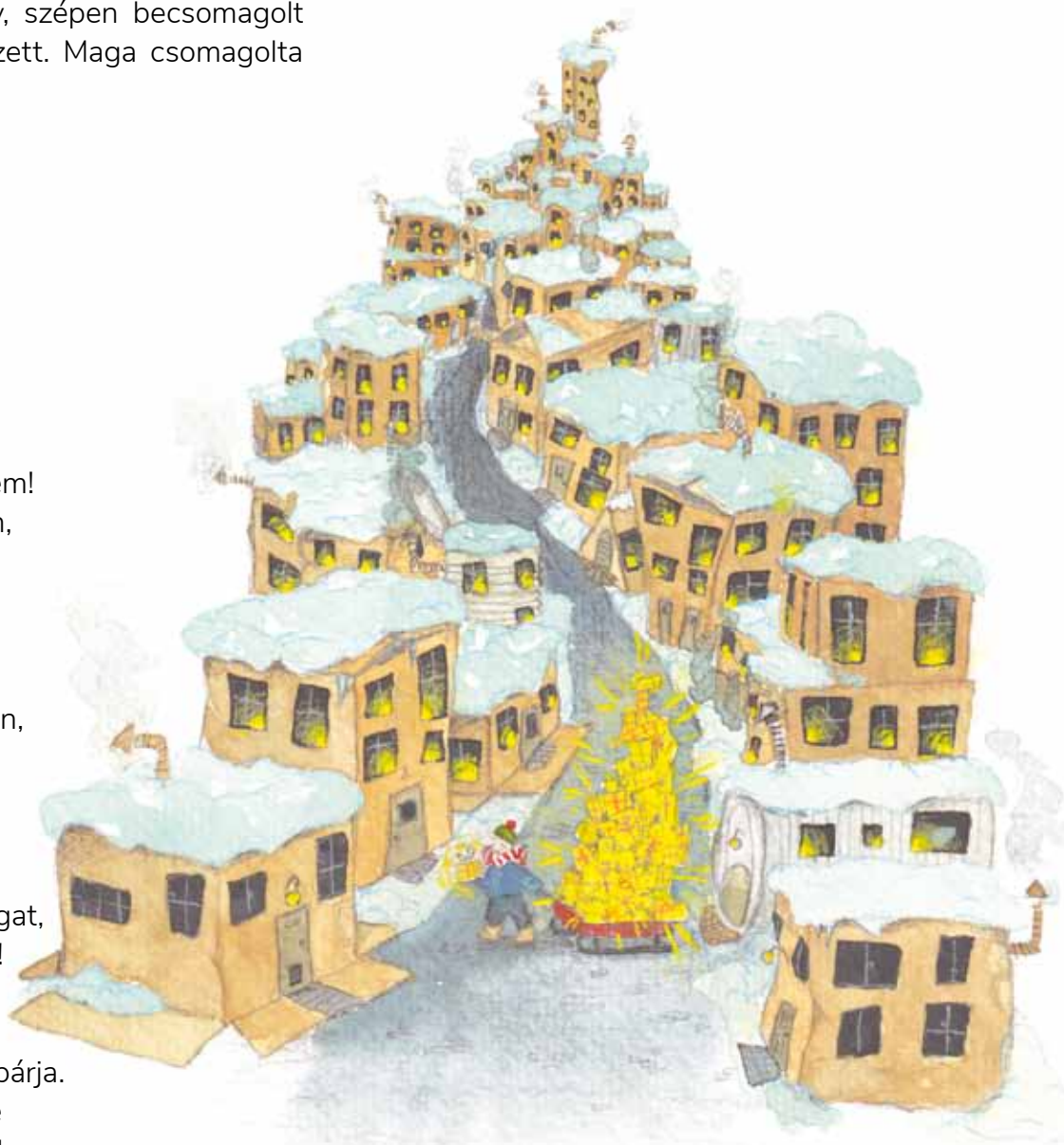
BATMAN A HÓBAN

Ebben a rút hidegben
kimozdulni sincs kedvem!
Délben máris sötét van,
az utakon jár Batman.

Fekszik neki ez a tél,
köpenyét rázza a szél.
Éjjel rendet rak az utcán,
de reggelre hazatér.

Hogyha elfárad a lába,
beül a Batmobiljába,
ultrahangon zenét hallgat,
zeng az egész sztráda!

A téli utcákat járja,
tudja, hogy nem akad párja.
Szívesen segítenék, de
inkább bebújok az ágyba.

MÁRTON ÉVA rajzai

Mintha csak varázslat lenne,
mintha ablakszárny rebbenne,
kinyílik a szobaablak,
és a vidám csengőhangnak

válaszol egy messzi harang,
havas úton angyal halad,
lassan lépdél, mezítlábal,
aztán máris ott fönnszárnyal.

Nézd csak, suhan könnyedén,
megáll az ég peremén,
tolláskodik, s újra röpkül
világ fölött körös-körül.

Ünnepet hoz, igazít,
mit szívedhez igazít.

HATHÁZI REBEKA rajza

BERTÓTI JOHANNA

ÜNNEP VAN...

a városunk csilivili boltjaiban,
szaloncukor fehér papírrojtjaiban,
hóhullásban, hógolyóban, nagy sétában,
karácsonyfás, angyalszárnyas szalvétában,

a jászolban, a tömegben,
a távolban, a közelben,
a családban, a díszekben,
a kalácsban, a rímekben,

a csendben, a suttogásban,
az önfeledt dalolásban,
édesanyám szemében,
angyalnak szánt levélben,

gyertyafényben, ölelésben,
hintaszékben, nevetésben,
a szavakban, tárgyokban,
beteljesült vágyakban.

NAGYÁLMOS ILDIKÓ FOGADALOM

Januárban megfogadtam,
februárban abbahagytam,
márciusban újrakezdtam,
áprilisban elfeledtem,
májusban jól megszerettem,
júniusban belé estem,
júliusban felkerestem,
augusztusban emlegettem,
szeptemberben elmerengtem,
októberben félretettem,
novemberben ráfizettem,
decemberben integettem.

TÓTH ÁGNES

ASZAT A HÓBAN

Két aszat* áll a nagy puha télben,
szárazan zörög a kóborló szélben.
Körülöttük a rét hófehér dunna,
futna mindkettő, futna, ha tudna.
El a tavaszba, zöldellő rétre,
de ahhoz, bizony, csizma is kéne.

*aszat – bogáncs-
szerű, tüskés
gyomnövény

TÉLI RAGYOGÁS

Kavarog a hó apró flitterekben,
mint ezüst kacagás, úgy ragyog.
Arany fény hintázik a fenyő ágán,
ott nevetgélnek az angyalok.

HÓLABDÁCSKÁK

Szundít a Hold bársony égen,
hólabdácskák szállnak szépen.
Ezer csillag nyújtja karját,
elkapdos sok pillangócskát.
Apró hógolyókat gyúrnak,
s megdobálják fent a Holdat.

MIKLÓS PÜSPÖK, A JÓTÉT LÉLEK

LÁSZLÓ NOÉMI legenda-átirata

risztus után 270-ben, március 15-én az ókori Anatólia, a mai Törökország területén fekvő Patara városában született gazdag kereskedők gyermekének Miklós. A legenda szerint már újszülöttként lábra állt a fürdető teknőben. Szülei korán meghaltak, a gyermeket a város püspöke nevelte fel. Később kolostorba vonult, és szerzetesi életet élt. Nyugtalanította, hogy bármerre fordul, mindenhol szenvedést lát. Elhatározta hát, hogy minden erejével azon lesz, hogy embertársait szükségükben megsegítse. Örökségét szétosztotta a nélkülözők között.

Miklóst idővel püspökké választották Múra városában. Élt a szomszédságában egy nemesember. Olyan szegény volt, hogy három lányát nem tudta férjhez adni. Megsajnálta Miklós a három hajadont. Egy éjszaka, amikor az utcákon egy lélek sem járt, három, pénzzel teli bőrrersényt dobott be a nemesember ablakán. Láttá másnap reggel az apa, hogy micsoda szerencse szakadt a házra. Kérdezte mindenkitől, meglesték-e a titkos segítő. Kiderült, hogy egy piros köpenyes alakot láttak az ablak alatt elsuhanni, biztosan ő dobta be az ersényt.

Egy alkalommal nagy éhínség ereszkedett Múra városára. A kikötőben búzával rakott hajók vesztegeltek. Miklós püspök odasietett. Arra kérte a hajósokat, hogy minden hajóról száz mérő búzát adjanak az éhezőknek. A hajósok vonakodtak Miklós kérését teljesíteni, a búzát Rómába kellett szállítani, a császárnak.

Miklós megnyugtatta őket, hogy a búzarakomány a célban hiánytalanul meglesz. A nyílt tengeren a császári városba igyekvő hajókat angyalsereg vette körül, és a hiányzó búzát mindenhol pótolta. Miklós püspök a városlakók között kiosztotta a búzát, az éhezésnek vége szakadt.

Híre ment Miklós jószívűségének. Egy alkalommal a viharos tengeren hánykolódó hajó fedélzetén a tengerészek félelmükben Miklós-hoz imádkoztak. Alázattal kérték, hogy segítse őket a nagy veszedelemben. Imádságos révületükben a viharos ég fekete fellegei közt feltűnt Miklós, és úgy tetszett, kezével tartja a hajó törött árbócát. Tény, hogy a hajó a vihar ellenére végül befutott a kikötőbe. Az ájtatos tengerészek mindenkinek elmesélték, micsoda szerencse érte őket.

350 körül meghalt Miklós püspök. Már életében is, de halála után még inkább szentként tisztelték az emberek. A hajadonok, az utazók, a tengerészek, a kereskedők, a zarándokok hozzá imádkoztak. Az emberek Szent Miklós festett képével díszítették otthonukat. A nagy-lelkű püspök Oroszország, Görögország és Szicília, valamint Kecskemét városának védőszentje. Különbféle jótéteményeiről számos legenda kering. Az ő alakja ihlette a december elején hozzánk látogató jóságos Mikulás figuráját.

KISS LEHEL

VISZ AZ ÁLOM

Jön az álom, mint egy nagy hajó,
s nesztelen az ablak alá siklik.

Körülötte pilinkél a hó
– láthatod, ha elszámolva tízig
a szemedet végig csukva tartod.

Tengeri szél legyinti meg arcod,
s kezed-lábad máris bizsereg:
„Viszlát, ágyam! Párnám, ég veled!”

Kémleled a távolodó partot.
Visszamenni? Most nem volna jó.
Visz az álom, mint egy nagy hajó...
Várni rá, ó, jaj, de soká tartott!

És mindenki itt van, aki számít
– csudajó és vidám társaság!
Narancsot eszünk és kekszszalámit.

A rakomány sok-sok teli zsák
minden jóval s forró teás üstök.

A kapitány a mosolygó,
nagyszakállú
Miklós püspök.

(Szent Miklós egyik fő jelképe a hajó, csak az általánosan elterjedt
Mikulás-kép kiszorította a köztudatból.)

AZ ÉJFÉLI TANÖSVÉNY

4. rész

Az éjtféli tanösvény annyira titkos, hogy láthatjátok, ennek a sorozatnak is az a címe, hogy éjtféli. T nélkül. Éjtféli.

Pedig éjtféli volt az a javából, amikor Józsi-gyurival átléptük a megnyíló kaput.

Na, szerintetek hová csöppentünk?

Hátha ti tudjátok. Kitaláljátok esetleg.

Mert én még azóta se tudom.

Mindenesetre eléggé be voltam rezelve.

Szóval, az erdőben sistergett, búgott a levegő. A nyíló kapun túl ösvény kanyargott. Józsi-gyuri nem sokat gondolkodott, átlépte a sűrített levegőből képződött kaput.

– Gyere már! – kiáltotta odaátrol.

– Jó, jövök – mondtam, pedig egyáltalán nem ezt gondoltam.

De a lábam mégis vitt.

A kapun átlépni bizsergető érzés volt. Olyan, mintha egy mágneses mezőn haladtam volna keresztül. A kulcscsomó a zsebemben vadul táncolt. Az elemlámpám pislogott.

Igyekeztem utolérni Józsi-gyurit.

Az első kanyaron túl azonban földbe gyökerezett a lábam.

Na jó, nem szó szerint, ahogy Ferilacinak, aki, tudjátok, fává változott.

Egyszerűen nem tudtam továbbmenni a csodálkozástól.

Az ösvény kétoldalán, az éjszakai erdőben, a fák között, itt, a mi városunkban, satöbbi, ja, igen: éjféltkor egy egész sátorból épült várost láttam.

Az ösvény két oldalán, de bent a fák között is, különféle rendeltetésű sátrak álltak. A ponyvák alatt rengeteg finomság volt. Rögtön az

LÁSZLÓ NOÉMI
FÖL-LE

A város tintakék egén
kalandozik a téli fény.
Világít hold, havas faág,
nyújtóznak fölfelé a fák.

A város tengerkéék szívét
melengeti a messzeség.
Kövek közt kincsek rejlenek,
kapaszkodnak a gyökerek.

édességes pulthoz léptem, de Józsigyuri rám szólt.

– Ne érints meg semmit! – mondta olyan meggyőzően, hogy azonnal lemondtam az édességről.

Biztos csapda, gondoltam izgatottan. Ha ebből eszel, bármivé változol. Úgy értem, nem hízol el tőle, hanem simán átváltozol. Ez egy ilyen erdő. Úgyhogy inkább loholtam tovább Józsigyuri után.

A videójátékos sátnál majdnem feladtam, ott valóban kellett Józsigyuri meggyőző pofonja. Hiszen akkora, de akkora gyűjtemény volt a legmenőbb játékokból, hogy majdnem elsírtam magam.

Na, várjatok. Tényleg elsírtam magam. Eléggé égett az arcom a kijózanító pofontól.

– Hé, ezt meg hogy képzelted? – kérdeztem felháborodva, mikor már nem sírtam.

Igen, ez a jó kifejezés, én egyáltalán és soha nem sírtam. Soha, értitek?

Józsigyuri rám nézett. Megint ez a halálosan komoly arc. Ez a gyerek már csak ilyen.

– Tudod, mennyi időmbe került eljutni ideig? – kérdezte síri hangon.

Honnan tudhattam volna, de ezt nem mondtam, csak megráztam a fejem.

Kicsit vicces volt, hogy ennyit komolykodik. Azt hittem, röhécselni jöttünk össze. Édessé-

get zabálni, videójátékozni az éjtféli tanösvényen.

De nem. Ő Józsigyuri volt. Komoly fiú.

– Nekem senki nem volt, aki átsegített volna az édességes pultokon, a játékbarlangon.

– Ugyan, az nem barlang, ez csak egy sátor, a játékbarlang az, kérem szépen, olyan... Persze, én nem tudom, milyen, de nem ilyen.

– És amikor itt vagyunk végre – folytatta fennköltén Józsigyuri.

– Akkor felébredünk? – kérdeztem röhögve.

– Nem, sokkal rosszabb! – mondta megint, de ezúttal tényleg ijesztő volt a hangja.

– Odanézz! – mondta, és félreállt előlem.

Az ösvény vége felé néztem. Gondoltam, na most aztán megtudom a tutit. Hát, megtudtam.

Az összes eddigi megpróbáltatásunk – hadd legyek én is ilyen komoly – mind semmi volt ahhoz képest, ami az ösvény végén várt ránk.

Kérlek szépen, egy nagy biciklis-rolleres akadálypálya húzódott előttünk.

A legnagyobb akadály viszont, hogy se rollerünk, se biciklink nem volt.

Pislogtam, mint béka a forró levesben.

De erről majd egy hónap múlva! Addig bírjátok ki! Fú, nagyon éget!

KÓSZABÓCSA TANODÁJA – NYELVEK, KULTÚRÁK

INDIA

Namkaskar!
Namaste!
Üdvözlét! Tisztelet!

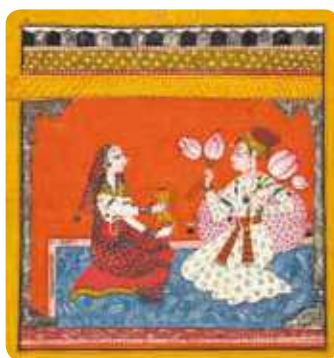

Felfedezzük Indiát! A földlemez, amelyen fekszik, Európa fele úszik, és évi egy centivel emeli a Himalája magasságát. Felhőkarcoló, nyomornegyedek, sivatagok, dzsungel, pálmaligetek, rizsföldek és bivalycsordák várnak! A Csenáb folyó fölött épült híd 365 méter magas acélszerkezete alá a párizsi Eiffel-torony is beférne! A híd kényelmesebbé teszi a vasúti utazást.

Itt folyik az Indus és a Gangesz. Azt tartják, hogy aki megfürdik az utóbbiban, annak megtisztul a lelke. De vajon a több mint 330 millió hindu istenség közül kihez fohászkodjunk? A főisten Sivához, feleségéhez, Párvátihoz, az elefántfejű Ganésához, netán a védelmező Visnuhoz?

Hópárdus, vadszamár, bengáli tigris, indiai orrszarvú már csak állatkertben látható, míg a kék páva szabadon sétál. India a bambusz, szantálfa, mangófa és sok gyógynövény, fűszernövény országa, ahol a bazsalikom a gyógyfüvek királynéja, az indiai fügefafa és a lótuszvirág nemzeti növények.

A nők színes szarít viselnek, és fahéjszínű hennával díszítik magukat. Keralában az elefántok számára gyógyfürdőt nyitottak az indiaiak, ahol megfürdetik, megmasszírozzák és megetetik őket. A sampon szó a szanszkrit „champu” szóból származik, ami annyit jelent: masszírozni.

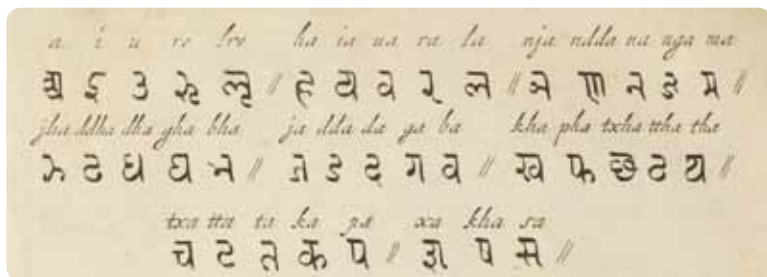

Óvatosan járjunk a városokban, mert az indiaiak szent állataiba, a szabadon kószáló tehenekbe ütközhetünk. Tilos őket levágni, húsukat fogyasztani, ezért szinte az ország fele vegetáriánus. A rizset, lencsét, babfélét fűszeres szószokkal varázsolják ízletessé.

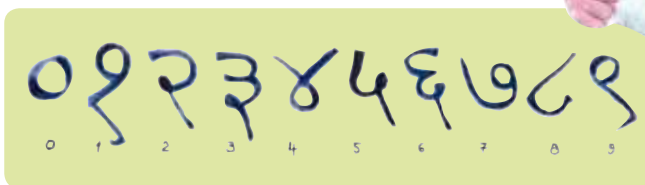
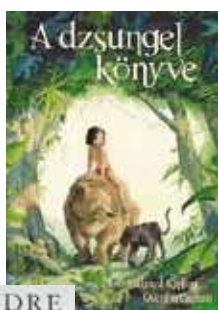
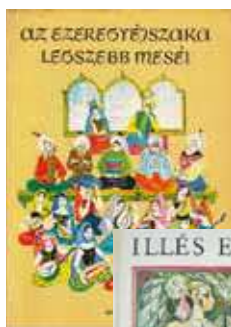
Az Amerikai Egyesült Államok után Indiában beszélnek legtöbbször angolul. Az ország évszázadokig a Brit Birodalom része volt. Építészete igen változatos. Sok barlangba ácsorított templom, a királyi család lakhelyeként épült agrai Vörös Erőd, a lélegzetelállító Tadz Mahal palota, a Cshatrapati Sivádzsi pályaudvar, a Mumbai Egyetem épülete, a delhi-i Lótusz-templom mind nagyon látványos.

Az Indiában élők 216 nyelvet beszélnek, mégis az angol és a hindi az állam hivatalos nyelve.

A régi indiaiak porladó pálmalevelekre és nyírfakéregre írtak, ezért gyakran átmásolták a kéziratokat. Írásuk a déva-nágarí, azaz isteni városi írás. Balról jobbra halad, a cirkalmas jelek nem egészen betűk, de nem is szótagok. Nem használnak kis- és nagybetűt. A jeleket ponttal, kettősponttal a kiejtéshez igazítják. A nálunk használt számjegyeket arab kereskedők hozták el Indiából.

4000 éven át a szent szövegek, a Védák szóban terjedtek, mint az indiai királylány, Szávitri története is. Az Ezeregyéjszaka meséinek indiai eredetű kerettörténetében Seherzádé mindig új mesébe kezd, így teszi kíváncsivá a bosszúra szomjazó Sahrijár szultánt. Olvassátok meséit, vagy Rudyard Kipling őserdő-regényét, A dzsungel könyvét. A kalandok szerelmesei olvassák a Dardzsilingben nyugvó erdélyi tudós, Kőrösi Csoma Sándor életéről és száz évvel ezelőtti indiai útjáról írt regényt.

Mit és hogyan ünnepelnek az indiaiak november 14-én? Nézzetek utána, és írjátok meg nekünk!

Összeállította: BERKI TÍMEA

ÉPÍTETT ÖRÖKSÉGÜNK EVANGÉLIKUS TEMPLOMOK

A szászföldi művészettel ismerkedünk, melynek remeke a brassói Fekete-templom. 89 méter magas tornyával ez Kelet-Közép-Európa egyik legnagyobb gótikus, csúcsíves stílusú temploma. Nevét egy tűzvészben bekormozódott falairól kapta. A környékre települt német lovagok építették majdnem száz éven át.

▲▲▲
A Fekete-templom padjai

Brassó római-katolikus lakossága az egyház megújulását kívánta. 1542 októberében itt tartották az ország első szász evangélikus-lutheránus istentiszteletét, amelyet a céhmesterek, kereskedők és helyiek a nézőtéryszerűen elrendezett padokból és díszes stallumokból hallgattak.

A templom 17 méter magas oltára később készült, harangjai és orgonája máig a város büszkesége. 70 éve minden nyáron zenei hangversenyeket szerveznek itt, és aki jegyet vásárol, támogatja a templom és az orgonák javítását.

Nagyszeben az erdélyi szászok kereskedelmi és szellemi központja volt. A város védelmére kettős falrendszert és 40 bástyát építettek. A XVI. századi reformáció idején Szeben templomaiban evangélikus-lutheránus istentiszteleteket tartottak.

Nagyszebeni
templom és
templombelső

A mai, Mária vagy Nagyboldogasszony templomaként ismert evangélikus templom a középkori katolikus plébánia helyére épült, többször bővítették. 74 méter magas tornyot, sekrestyét, kápolnát toldottak hozzá, szélesítették az oldalhajókat. Temetkezési helyként is használták. Itt nyugszik Samuel von Brukenthal, Erdély egykori kormányzója. Nemrég újjátették fel a ma evangélikus püspöki székesegyházként működő templomot, melynek fiatornyaiból jól belátható a város.

Szászsebesen, mint több szász eredetű erdélyi településen, az evangélikus templom és pár főtéri ház emlékeztet csupán e közösség múltjára. Az evangélikus plébániatemplom gótikus stílusú, a kerci ciszterciekéhez hasonlít. Főoltára fából faragott domborművekkel és szobrokkal díszített szárnyas oltár. Külső tartópillérein magyar szentek és királyok, a négy evangélista, a kis Jézust tartó Mária szobrai láthatók.

A szászsebesi
templom

Szobrok a szászsebesi
templom támpillérein

A katolikus egyház megújítását célzó reformáció óta a lutheránus szászok mellett magyar evangélikus közösségek is élnek Erdélyben, például Halmágyon, Zselyken, Apácán, Oltszakadáton vagy Székelyzsomboron.

Székelyzsombor

Apáca

Oltszakadát

Miért nevezik evangélikusnak ezt a közösséget? Ki volt evangélikus vallású az általatok ismert költők, írók, történelmi személyiségek közül? Írjátok meg nekünk!

Ha szorgalmasan válaszoltok a rovat kérdéseire, év végén tiétek lehet a jutalomként kisorsolt Mesés Székelyföld-sorozat 5 kötetének egyike.

Összeállította: BERKI TÍMEA
Illusztráció: STARMÜLLER BORÓKA

❖ HÁZBAN, HÁZ KÖRÜL SZÓTTES ZSÁK

DIMÉNY-HASZMANN ORSOLYA rovata

A régi vidéki élet ember-alkotta eszközeiről szóló sorozatunkat a Háromszéken, Kovászna megyében található, csernátoni Haszmann Pál Múzeum gyűjteményének tárgyai ihlették.

A múzeum gyűjteménye sok, kendervászonból vagy lenvászonból házilag szőtt zsákot őriz. A beléjük szőtt különféle színek, csíkok, minták nem csupán díszítették ezeket a zsákokat, hanem egyfajta székely jelrendszerként is működtek.

❖ A lányok hozományában mindig találunk egy-két tucat jellegzetes csíkozású zsákot, minden régi perefernumlevélben* fellelhetők ezek. Ezek a menyecskék később ugyanazt a díszítést szőtték saját lányaik zsákjaira.

Az öröltető gazdák ezekben a zsákokban küldték a malomba az öröltetni való gabonát. A molnár ismerte minden gazda zsákját, a csíkozás, a zsák nagysága és befogadóképessége alapján tudta, hogy melyik kié, tudta, hogy a megörölt gabonával

teli zsákokat hol, melyik portánál kell letennie, mikor csengettyűs szekerével végigjárta a falut. Minden molnár lován más hangon szólt a csengő, innen a gazdasszonyok könnyen tudták, ha több malom volt az adott településen, hogy éppen melyiknek a csengőjét hallják.

❖ A legtöbb gazda kenderrost-fonalból szőtt, varrt vászonzsákot használt, de készült zsák lenből, jutából, papírszövetből, papírból és az újabb időkben már műanyagból is. A régen szőtt zsákok leggyakrabban hosszanti csíkosak, de Erdélyből ismert a keresztcsíkozás is. A színes, vörös vagy kék, vagy mindkét színű csíkozás a székelyeknél a módosság jele volt.

A vékás** zsákokat, melyek búzával töltve 110 kilogrammot nyomtak, a szél- és vízimalmok vámszokása alakította ki és terjesztette el.

*Perefernum/parafernum, perefernumlevél – hozomány, illetve hozománylevél, melyet a lány férjhezmenetelekor kapott, a házasságba vitt javainak jegyzéke.

**Véka – régi száraz űrmérték, tárolóedény. 1 véka az edény méretétől függően 10 kg és 46 kg közötti, általában 30 kilónyi gabonát jelent.

MESÉL A SZÓ

A novemberi mesémben idézett Gróf Bethlen Miklós kancellár 330 évvel ezelőtti fia okulására vetette papírra emlékeit: Tanuljon az én gyermekem az ilyeneken, én az ő kedvéért nem resteltem leírni.

Ugyan miért restellte volna? Mi szégyellnivaló van abban, ha a sebünk begennyesedik? Semmi.

A mondat kulcsa a **restell** szó eredeti jelentésében rejlik. Nem nehéz megtalálnunk, hiszen töve, a **rest** ma is lustát jelent. Olvastátok **A rest macska** meséjét? Ismeritek „a rest kétszer fárad” közmondást?

A **restell** ige eredetileg azt jelentette, hogy lusta megtenni valamit.

Bethlen Miklós nem restellte papírra vetni életrajzát, azaz nem sajnálta rá a fáradságot.

Ám lassacskán elvált a **rest** és a **restell** útja.

A **rest** jelentése változatlan maradt, a belőle

A szeretet elhalása minden nyelvromlás igazi gyökere. A nyelv nem a nyelvészet, hanem az ember megszentelődésének, a szeretet kiteljesítésének a gondja. (Pilinszky János)

Jézus azért jött közénk, hogy ismét megtanítsa a szeretet rendjére.

Áldott, boldog Karácsonyt kívánok!

képzett ige viszont a **szégyell** rokona lett, annak enyhe fokát fejezi ki.

Jankovich Ferenc versében a nagymama szégyelli, hogy egy szál fájuk sincs, amivel megsüthetné a fánkot:

„Átfutok a szomszédba!” – mondtam én...

„Jaj, úgy röstellem” – húzódott szegény,

és nagyokat zötyögött nagyanyánk:

„Itt egy garmada fánk, és semmi fánk...”

Se fánk – se fánk...

Weöres Sándor, bár XX. századi költő, mégis a régi értelmében használja a **restell** igét, a szurtos kisfiú nyilván nem szégyell, hanem rest mosakodni:

Volt nekem egy cimborám, / mosakodni restellt,
kéményseprő fogta meg, / vitte a kis embert.

SZÓLJ, SZÁM!

1. Adjonisten, Jézusunk, Jézusunk! – énekeljük Karácsonykor József Attila versét. Legyetek lélekbúvárok, fejtsétek meg, és néhány szóban írjátok le, mit érez Mária a három király köszöntését hallgatva:

Irul-pirul Mária, Mária,
boldogságos kismama.
Hulló könnye záporán át
alig látja Jézuskáját.
A sok pásztor mind muzsikál.
Meg is kéne szoptatni már.
Kedves három királyok,
jóéjszakát kívánok!

2. Gyűjtsétek össze a **szégyell** rokonait – szavakat, szólásokat – az enyhétől a súlyos szégyenkezésig.

3. Karácsony a Kisjézus születésének ünnepe. Isten fia emberré lett. Bizonyítások rövid mondatokkal, hogy értitek az alábbi kifejezéseket:

emberség, emberiség,
emberiesség, embertelen,
megemberesedik,
megembereli magát,
embert farag belőle.

SZÓ- MÓKA

– Mit mond az eszkimó, ha eltörik a szánja?
– Szánom bánom.

◆
– Hogy köszönnek el az eszkimók?
– Jég veled!

◆
– Hogy nevezi el a hegymászó a fiát?
– Hát Izsáknak!

HAVONTA
ÉS ÉV VÉGÉN
DÍJAKAT
SOROLUNK KI!

▲▲▲

E havi díjazottaink: Elekes Panna, Zetelaka; Kincses Szilárd, Székelyudvarhely; a szászfürdői P. Maior Iskola III. B osztálya.
A megfigyeléseket honlapunkon közöljük:
www.napsugar.ro/category/megfigyelések

◆ KISKÓPÉ VENDÉGEI: UNIPAN HELGA EBÉD A HÓBAN

Idén **UNIPAN HELGA** a vendégem, aki szinte a Napsugár indulása óta rajzol a lapnak. Helga néni sokat sétál a Kolozsvár környéki erdőkben, távcsővel, fényképezőgéppel, jegyzetfüzettel. A látottakat mesteri módon örökíti meg. Hallgassátok, hogy amíg fest, mit mesél nekem a képről!

Akár leesett a kertek táján a hó, akár nem, meglepő, micsoda élet folyik az idő-marta lécek között, ha megpiszkáljuk őket. Lehet, hogy télen sokan hosszú álomba merülnek, ám az öreg fából hasított kerítés kérge alatt ilyenkor is nyüzsögnek a rovarok. A telet is nálunk töltő, piros fejű, patyolat hasú zöld küllő azonban nem bajlódik a kerítéssel. Ez a mozgékony, figyelmes madár a földről csipeget hangyát, bogarat. Ahogyan szinte dermedten egyhelyben ül, biztosak lehetünk benne, hogy hamarosan mindent széttúrva hatalmas lakmározásba kezd a földön.

Míg az utcára néző kerítést csinosra festik, a hátsó kerten gyakran csak szedett-vedett, öreg fadarabokból sebtében tákolt alkotmányt látni. A korai hóban ottfelejtett káposzta árválkodik. Míg ő ráncosra szomorodja magát, Mezei Úr, a nagy nyúl győztes mosollyal fogja két tappancsa közé. Azért arra vigyáz, hogy a mosoly kissé ijesztő is legyen. A küllőtől nem félti a káposztát, annak cseppet sem fáj a csőre rá. Annál jobban fáj a foguk a mindenfelől összesereglett üregi nyulaknak a gyűrött levelű gomolyára.

De hiába tolakszanak kistermetű nyulaink a följük magasodó káposzta árnyékába, annak már megkerült a gazdája. A magányosan élő mezei nyúl iszkol a mezőn, ha veszélyt szimatol, kisebb sorstársai előtt azonban cseppet sem hátrál meg. Nyáron füvet, gabonát rágcsál. Télen bizony jólesik a kerteken kint felejtett, elhullatott zöldségféle.

A kis üregi nyulak szigorú sorrendben esznek, mint az oroszlánok, a csapatban elnyert rangjuk szerint. Ők kolóniákban, igazi nagy családban élnek. Kicsik ugyan, de sok kicsi sokra megy! A házi nyúl az üregi nyúl szelídített mása. Nagyon kívánják a káposztát, számukra ez pont annyira finom, mint nekünk a karácsonyi töltött káposzta. A küllőnek pedig lám, milyen jól áll a zöldségből kelt, takaros glória!

Mivel táplálkozik a zöld küllő?

**Októberi nyerteseink: Majláth István, Csíkszentkirály;
a désfalvi IV. B osztály.**

**A megfejtéseket és a nyertesek listáját honlapunkon közöljük:
www.napsugar.ro/megfejtések.php**

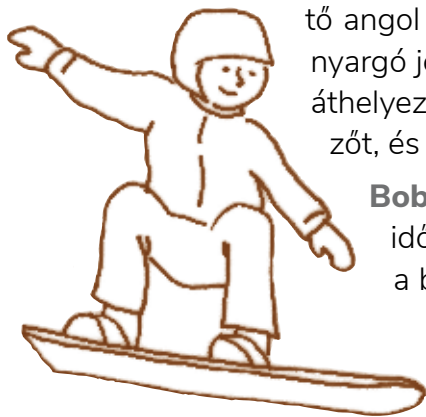
♦ ILYEN A SPORT NE VACOGJ, MOZOGJ!

BÁLINT JULIANNA rovata

Nyakunkon a tél! A hideg legjobb el-
lenszere a mozgás. Íme néhány téli
olimpiai sportág! Akik ezeket művelik, hosszú éveken
át edzenek.

Szánkózás – A szánkó őseit már a vikingek használták, valamikor a kilencedik században. Kez-
detben csomagot szállítani, utazni fogták be a szánt, de hamar rájöttek, hogy milyen jó élmény
a dombon lesiklani vele. Az első szánkópályát a svájci St. Moritzban alakította ki egy szálloda-
tulajdonos, miután a kisváros lakói felháborodtak a meredek utcákon lefele szánkázó gyerekek
miatt. Az első hivatalos szánkóversenyt is Svájcban, Davosban rendezték, 1883-ban.

Skeleton – Ez a fura, csupasz és igen alacsony szán nevét a csontvázat jelen-
tő angol „skeleton”-ról kapta. A bátor Gyuri menetirányban hason fekve, ka-
nyargó jégcsatornán siklik. Az eszközön nincs irányító kar, se fék, a súlypont
áthelyezésével irányítható. A célban puha akadályok állítják meg a verseny-
zőt, és védik az ütközéstől. 1928 óta siklanak vele az olimpián.

Bob – A kevésbé ellenálló, fából épített szán helyett a tehetős svájciak
idővel acélból készült alkalmatosságot használtak. Ebből lett aztán
a bobszánkó. A név a lengetést jelölő angol „bobbing” szóból száрма-
zik. A nagy indulósebesség kedvéért a szánt a rajtnál előre-hátra
mozgatják. 1932 óta nők és férfiak két- vagy négyfős bobokban
versenyeznek.

Snowboard – Télen sportolni akár egy táblaformájú léccel is lehet!
Igaz, elég nagy ügyességre van szükség hozzá. A deszka ősen még nem voltak a bakancs
odaerősítéséhez szükséges kötések. A „snurfer”-nek nevezett deszkán ugyanúgy siklottak a
hóban, mint a szörfözők szörfdeszkájukon a tenger hullámain. A síléccel szemben ennek az
alkalmatosságnak előnye az volt, hogy bármikor le lehetett ugrani róla. Lassanként aztán kiala-
kult mai formája, és manapság már akrobata-mutatványok is láthatók a világbajnokságokon,
ahová Sári is hamarosan benevez!

▲▲▲▲▲ A HÓNAP KÉRDÉSE

Mi a snowboard magyar neve?

HARMADIKOSOK, FIGYELEM!

Válaszolatok a sportrovat legalább 3 kérdésére, és jelentkezze-
tek a **Napsugár Öttusa Bajnokságra**. Nevezési határidő a helyi
szakaszra: 2023. január 31. Nevezni a naps.ziv@napsugar.ro
címen lehet. Az idei országos bajnokság házigazdája a szovátai
S. Illyés Lajos Általános Iskola. Részletek honlapunkon:
<https://www.napsugar.ro/napsugar-ottusa-bajnoksag-2/>

Szánkózni
a legjobb dolog a világon!
Feltéve, ha van hó!

MÜLLER KATI rajzai

❖ ÚTON A KÉPZŐMŰVÉSZET TÖRTÉNETÉBEN A BARLANGRAJZTÓL A KÉPERNYŐIG

MURÁDIN LOVÁSZ NOÉMI rovata

A KÖZÉPKOR ANGALAI. FESTÉSZET ÉS VALLÁS

Krisztus után 500 és 1500 között Európában elterjedt a kereszténység. Az új vallást elsőként Nagy Konstantin római császár fogadta el. Ő alapította meg a Római Birodalom új fővárosát, melyet neve után Konstantinápolynak hívtak. Itt alakult ki a kereszténységet, a Biblia alakjait bemutató bizánci művészet. Ekkor még csak kevesen tudtak olvasni, a bibliai jeleneteket bemutató képek a hitet, a valóságos áhítatot erősítették.

A folyamatos középkori háborúzás, a heves csatározások háttérbe szorították a művészeteket. A kolostorokban élő szerzetesek azonban az imádságnak, a tanulásnak és a festészetnek szentelték életüket. Aprólékosan díszített könyveket, kódexeket készítettek, betűről betűre másoltak. Később bibliai jeleneteket festettek a templomok falára, a mennyezetére, még az üvegablakokra is.

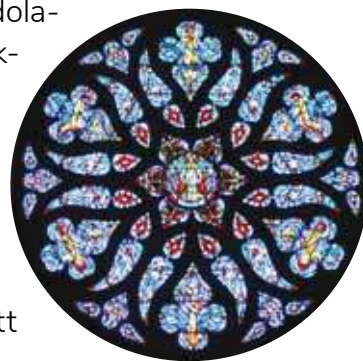

Bizonyos dolgok mindenhol ugyanúgy jelentek meg. Az angyalok szárnyát tollas madárszárnyaknak festették, fényes sugarakat, glóriát rajzoltak a szentek feje köré. Néhány szentet és mártírt jellegzetes tárgyakkal, jelképekkel ábrázoltak. A mennyország kapuját őrző Szent Péter sokszor kulcsot tart kezében.

A középkori művészet feladata a gondolatok tolmácsolása volt. Ebben az időszakban a műalkotás a valóságot helyettesíti. A mű a templomot díszíti, hitére

emlékezteti a hívőt, szóban elmondhatatlan dolgokat fejez ki. A templomban ülő, olvasni nem tudó hívek a festményekből ismerték, tanulták meg a bibliai történeteket.

A rozetta a gótikus templomok főbejárata, ritkábban oldalbejárata fölött található hatalmas, kör alakú ablak.

MASZAT MŰVÉSZ FELHÍVÁSA

Tervezz egyedi rozetta-ablakot!
Feszíts ki egy átlátszó műanyagfólia-négyzetet! Filctollal másold rá a megtervezett rozetta-ablakodat, majd simítsd az ablaküvegre, és figyeld meg a rajta átszűrődő színes fényeket!

**HAVONTA
ÉS ÉV VÉGÉN
DÍJAKAT
SORSOLUNK KI!**

Októberi nyerteseink: Szabó Márton, Zilah; Horvát Ádám, Nagyvárad.

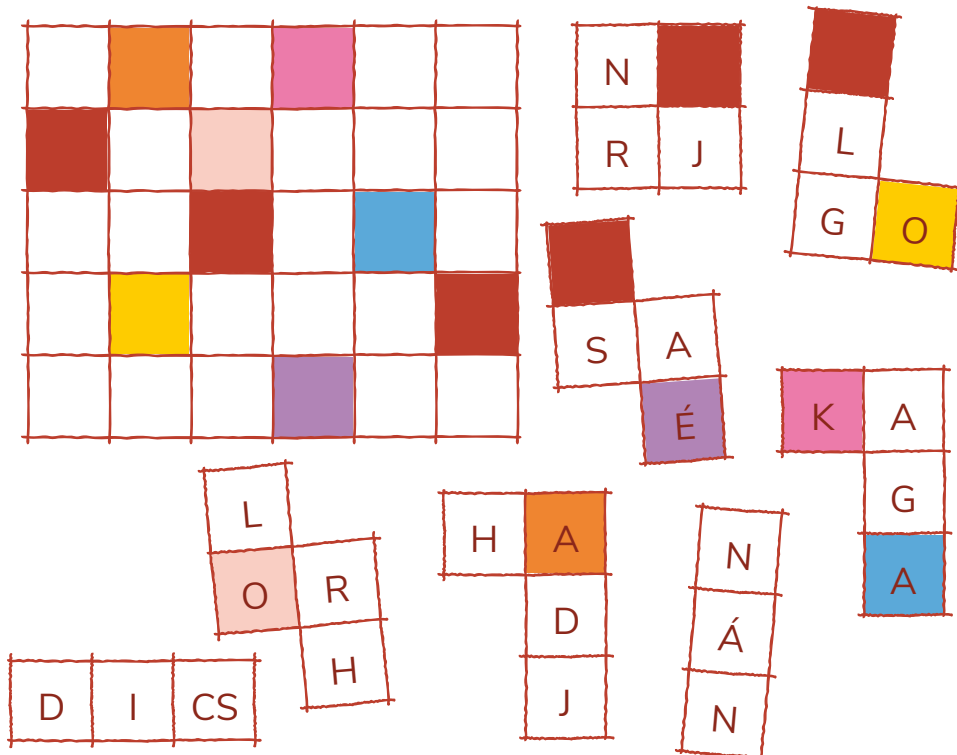
TALÁLD KI!

Ebben a hónapban mellékletünkön is rejtvények, viccek várnak!
A megfejtéseket a 26. oldalon találod.

MÜLLER KATI rovata

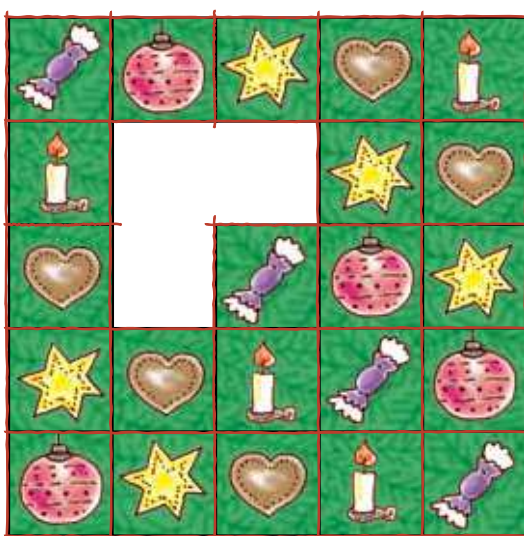
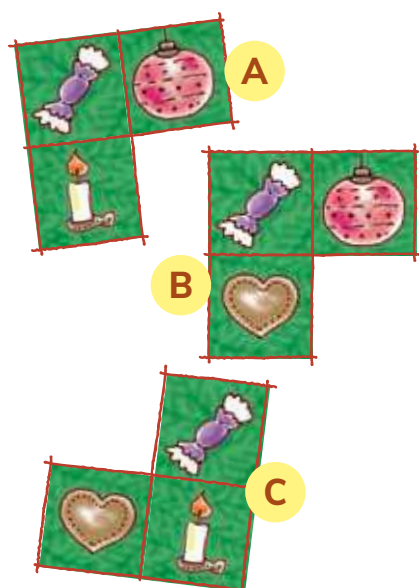
1

Másold át a betűket a négyzethálóba (segítenek a színek), majd olvasd össze őket: a jutalom egy jó tanács.

2

Ha egyetlen sorban és oszlopban sem lehet két egyforma karácsonyfadísz, dönts el, melyik mozaikdarab talál az üres helyre.

NEVESS VELEM!

Csúszik a csiga az úton, közben ezt hajtogatja:

– Jaj, de jó, hogy ilyen lassan megyek, de jó, hogy ilyen lassan megyek!

Elszalad mellette a pók:

– Miért örülsz annyira?
– Csak azért, mert rossz irányba megyek.

– Kisfiam, nem szabad a zabkását az akváriumba szórni! Elpusztulnak tőle a halak.

– Anya, és te ezzel etetsz engem minden reggel?!

– Peti, ha kitalálod, hány cukorka van a kezembben, a tied lehet mind a három.

– Peti, miért eszed le szándékosan a ruhádat?

– Segítek anyunak. Így nem kell megkérdeznie, mi volt az ebéd.

– Kislányom, itt van tíz szem cukorka, a felét add oda az öcsédnek.

– Hármat adok neki.
– Nem tudsz számolni?
– Én igen, de ő nem.

– Mi az abszolút sportteljesítmény?

– Hosszában átúszni a befagyott Dunát.

REJTVÉNY-PÁLYÁZAT

A rajzon látható Mikulás mondatának folytatását – a rejtvény megfejtését – küldd el nekünk, ha pályázni szeretnél.

Muszáj volt kitalálnom valamit, mert

VÍZSZINTES

1. A megfejtés

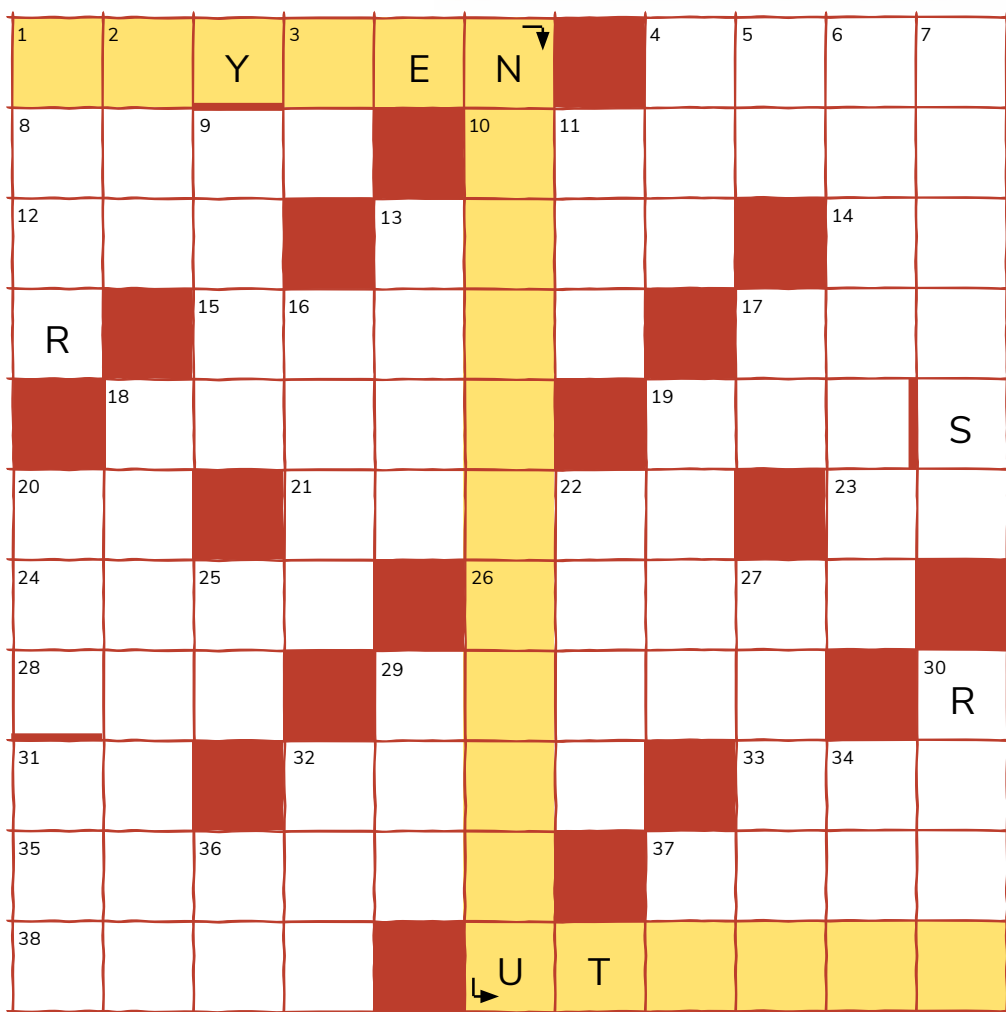
4. TÉMA
8. Nulla
10. Felső szint a házban
12. Emésztőnedv
13. Kívánság
14. Salszélék!
15. Kitűnő eredmény
17. Növényi ital
18. Nagyon rosszat kíván neki
19. Harag
20. Vércsallító szerv
21. Származó
23. Erdei állat
24. Tűvel, cérnával dolgozik
26. Ilyen hordó is van
28. Fohász
29. Kel
31. Irsay László monogramja
32. Udvarias megszólítás
33. A közepén mákos!
35. Hirtelen kiüt
37. Téli jármű
38. Irat

FÜGGŐLEGES

1. Tízszáz
2. Munkát végző szerkezet
3. Vés
4. Fehér ital
5. Létezik
6. Pl. Piroska, Hüvelyk Matyi
7. Térképgyűjtemény
9. Lusta
11. Harap
13. Régi történelmi időszak

16. Azonos időben született testvér
17. A közepén átüt!
18. Gyorsan folyik
19. Oktalan (DÓRE)
20. Becézett Éva
22. Alsom, románul
25. Réti Anna monogramja

27. Halogató
29. Korszak (ÉRA)
30. Toronyvég!
31. Háromszéki vár (IKA)
32. USA
34. Mongol vezér
36. Cet feje és farka!
37. Este közepe!

VAJNÁR ILONA rejtvénye

HAVONTA
ÉS ÉV VÉGÉN
DÍJAKAT
SOR SOLUNK KI!

Októberi nyerteseink: Bíró Roland, Sóvárad; Faragó Elizabeth, Nagybánya; Pünkösti Rebeka-Noémi és Pünkösti Petra-Sára, Sepsiszentgyörgy; a szatmárnémeti Rákóczi Ferenc Iskola IV. C osztálya; a homoródalmási III. osztály.

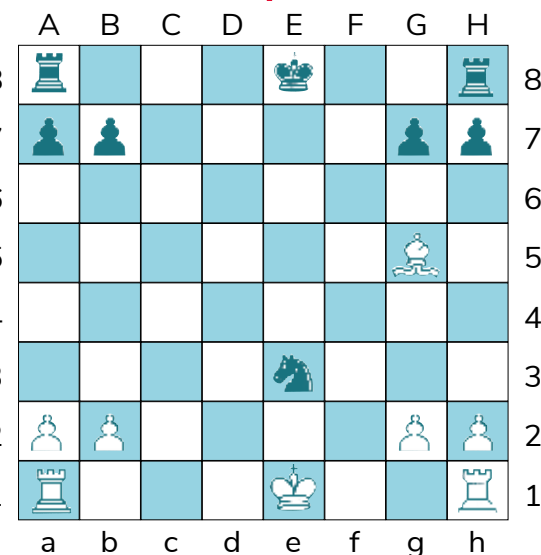
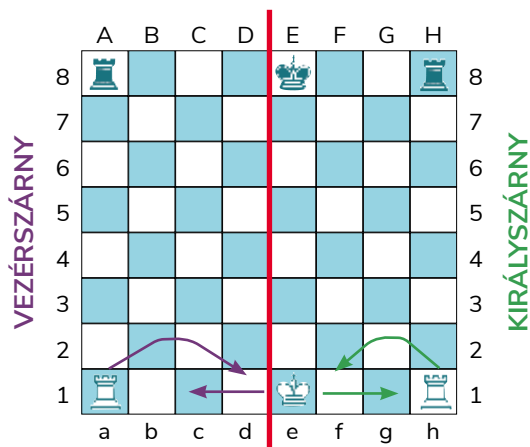
A feladatokat Alföldy Andrea, Búzás Noémi, Szilágyi Mária és Tunyogi Katalin, a nagyváradi Szacsvey Imre Általános Iskola tanítónői állították össze a Polgár Judit Sakk Alapítvány szakmai jóváhagyásával.

IV. Sáncolás

Sáncolással biztonságba helyezhetjük a királyt. A sánc az egyetlen olyan lépés a sakkban, amely 2 bábót mozdit (király és bástya). Ezzel a lehetőséggel csak egyszer élhetünk a játszma során, amennyiben az alábbi feltételek egyidejűleg teljesülnek:

- Még nem léptek a játszma során.
- Nincs más báb közöttük.
- A király nem haladhat át támadás alatt álló mezőn.
- Sakkban álló király nem sáncolhat.
- A király nem érkezhét támadás alatt álló mezőre.
- Ez az egyetlen lépés, melynek során a király két mezőt lép.
- A sáncolást a király kezdi, és 2 irányba történhet:
- **hosszúsánc** a vezérszárnyon (lásd ábra);
- **rövidsánc** a királysárnyon (lásd ábra).

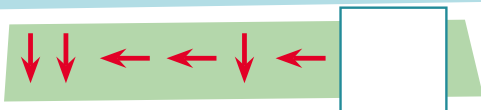

1. **Ábrázold nyilakkal a képen látható sakk-táblán a sötét király sáncolási lehetőségét!**
2. **Karikázd be az igaz állításokat!**

- a) A világos nem sáncolhat, mert a huszár támadja a d1 és f1 mezőket.
- b) A sötét király nem sáncolhat vezérszárnyra, mert a d8-as mező támadás alatt áll.
- c) A sötét király csak rövidet sáncolhat.
- d) A világos király csak hosszán sáncolhat.

3. **Határozd meg azt a mezőt, ahol azt a bábút találod, amelyikkel a játszma alatt sáncolhat!**

4. **Kiket látogathat meg a király? A Sakkpalota életképen (októberi melléklet) haladj a királytól a nyilak alapján! Rajzold a négyzetbe a megfelelő bábukat!**

5. **Rajzold le azt a sakkbábút, amelyik a 25. helyen áll majd, ha az alábbi logikai sorrendet követed!**

.....

A feladatok megfejtését a 26. oldalon találod, kivéve a 3-ast, azt küldd el nekünk. Év végén a beküldők közt sakkkal kapcsolatos díjakat sorsolunk ki.

Sakkal kapcsolatos érdekességekről honlapunkon olvashatsz:
<https://www.napsugar.ro/sakk-falat>

❖ TI KÜLDTÉTEK

Itt van a tél,
fagyos a szél,
ropog a hó,
szalad a szánkó!

Befagyott a patak,
korcsolyázunk sokat.
Barátokkal lenni jó,
majd megjön
a Télapó!

Csavar Vivien,
Esztelnek

▲▲▲
Kedves Bernadett,
Gyergyószentmiklós

Drága anyucika,
szép vagy, mint egy rózsa.
Te vagy a legdrágább,
én kedves anyukám.
Szemed mint a gyémánt,
te vagy a szivárvány,
te vagy a csillagom,
te vagy az angyalom.
Fekete Barnabás,
Budapest

▲▲▲
Szilágysomlyó,
Szodorai Melinda
osztálya

Miron Otilia, ▲
Sepsiszentgyörgy ▲

▲▲▲
Berki Vivien Dóra,
Sáromberke

Fagyos reggel,
fagyos házban
jó a tűz a kandalló
hasában.
Nem hasztalan,
hiszen melegen
tartja a nénit,
a bácsit, aput, anyut,
engem meg az Ácsit,
aki a cicám.
Ó, fagyos reggel,
fagyos házban,
jaj, de jó a tűz
a kandalló hasában.
Magyar Csermely
Szilvia, Bréb

▲▲▲
Alt Denis és Bányai Vivien,
Szatmárnémeti

Brummog a medve,
bánatos a kedve.
Ősz postás levelét
odakint meglelte.
– Közeleg a tél, Mackó koma,
Jó lenne bekuckózni valahova!
Mackó kománk ágyat vet,
Téli álom kezdődhet!
Pizsamáját felveszi,
Jön a hideg, jól teszi.
Még egy falat málnát eszik,
S aztán ő is ágyba fekszik.
Hosszú ideig fütyül,
Majd mély álomba merül.
Schvarczkopf Kevin,
Túrterebes

▲▲▲
Siklódi Anna,
Nyárádszereda

KÓSZABÓCSA

postát bont

Sziasztok!

Várjátok a Mikulást? A Télapót? Az Angyalt? A Jézuskát? Nálátok ki csempészi a fa alá az ajándékot? Egyáltalán, fából van még nálátok a karácsonyfa? Írjátok meg nekem, még ebben az esztendőben!

A **marosvásárhelyi** Tudor Vladimirescu Iskola alsó tagozatos diákjai szeptemberben megszervezték a Gyümölcsparádé nevezetű felvonulást. A gyerekek itthon megtermett gyümölcsöt osztogattak kis kosrukból a járókelőknek. A csodálkozó emberek mosolyogva és hálálkodva válogattak belőlük – írta levelében **Gábor Lizetta** tanítónő.

Idén is türelmetlenül várjuk a lapokat, érdeklődéssel olvassuk a különféle témájú olvasmányokat, melyeket felhasználunk anyanyelv, történelem, tudományok, földrajz órákon egyaránt. Jó munkát kíván a **krasznai IV. C** és **Kocsis Éva** tanító néni

Köszönjük a szép órarendet, elkészítettük. Az ősztündéreket őszi falevelek ragasztásával díszítettük. Kívánunk sok-sok mosolyt az új tanévben!

Szeretettel a **szalárdi** III. B osztály és **Kőrösi Mária** tanítónő

Harmadikosok lettünk, ezentúl a Napsugárt fogjuk böngészni, de azért a Szivárvány meséit is elolvassa nekünk a tanci, mert nem tudunk elszakadni tőle. Izgalmasnak ígérkezik Az éjféli tanösvény, jók a feladványok, és az Öttusára biztos jelentkezni fogunk. Hű barátait: a **szatmárnémeti** Bálcescu–Petőfi Iskola III. C osztálya és **Ianoș Erzsébet** tanítónő

A Találd ki! feladatok megfejtései: 1. Halkan dorgálj, hangosan dicsérj; 2. A.

A melléklet rejtvényeinek megfejtései: 2. 1. a Mikulás sapkájának bojtja 2. a Mikulás zsebe; 3. a virgács dísz; 4. a Mikulás batyujának szája; 5. a Mikulás cipőgombja; 6. a pinceablak; 7. a batyu füle; 8. a Hold; 9. lábnyom; 10. a Mikulás szakállja; 3. $101 - 77 - 7 + 3 = 20$; 4. Te papucsot vettél nekem karácsonyra?! 5. Nincs mogorós csokim. 6. Újra itt a té! 7. Csillagszóró; 8. ...október végén. 9. Meséskönyv.

A sakkfeladványok megfejtései:

2. a) igaz b) igaz c) igaz d) hamis
4. vezér (d3), futó (g3), bástya (a6) 5. király

Vágjátok ki, és ragasszátok az osztály gyűjtőlapjára a bélyeget.

A tavaly érkezett karácsonyi üdvözlétekből válogattunk, melyek idén már októberben, e lapszám készítése idején ünnepi hangulatot varázsoltak a szerkesztőségbe.

A gyermekek munkáit tanítóik küldték el nekünk:

- 1**-Czirmay Júlia, Dés; **2**-Szigeti Éva, Zabola;
3-Viszhányó Aranka, Arad; **4**-Szilágyi Mária, Nagyvárad, Szacsvey Imre Iskola; **5**-Poenar-Nagy Csilla, Zilah, Református Kollégium; **6**-Székely Emőke, Székelyudvarhely, Tamási Áron Iskola; **7**-Kerekes Laura, Aranyosgýeres; **8**-Kovács Andrea, Szatmárnémeti, Rákóczi Ferenc Iskola; **9**-Botka Ildikó, Diósd; **10**-Máthé Delinke, Harasztkerék; **11**-Molnár Hajnal, Marosvásárhely, Bernády György Iskola; **12**-Marton Irén, Nyárádszereda.

◆ **OLVASS,
ÉS KÜLDJ
RAJZOT
RÓLA!**

◆ A **kovásznai** IV. B osztályban népmese-olvasmányaikat illusztrálták **Szabó Sebők Enikő** tanítványai.

◆ **SPORTOLJ,
ÉS KÜLDJ
FÉNYKÉPET
MAGADRÓL!**

◆ Imádok lovagolni, ha lehetne, minden nap mennék.
 ◆ A ló neve Fecske. Még nem voltam lovagló versenyen, de a jövőben szeretnék menni.
Parajdi Angyalka, Csíkszereda

Tom és Huck Finn rémülten menekült. Elbújtak a régi sörfőzdében. Tom egy papírra esküt írt, hogy hallgatnak arról, amit láttak. Tom varrótűjével beleszúrtak az ujjukba, és a kibuggyanó vérrel aláírták az esküt. A közelben ugattak a kutyák. Tomék észrevették, hogy az öreg Muff Potter is a sörfőzdében van: alszik. Lábujjhegyen menekültek a félig romos épületből. Tom otthon bemászott az ablakon, besurrant ágyába és elaludt. Sid ébren volt, és az egészet elmondta Polly néni-nek. Reggel a néni sírva megkérdezte Tomot, miért szökött ki éjszaka. Az iskolában a tanító úr megbüntette, amiért elcsavargott, Becky pedig visszaadta a rézgombot, amit Tomtól kapott.

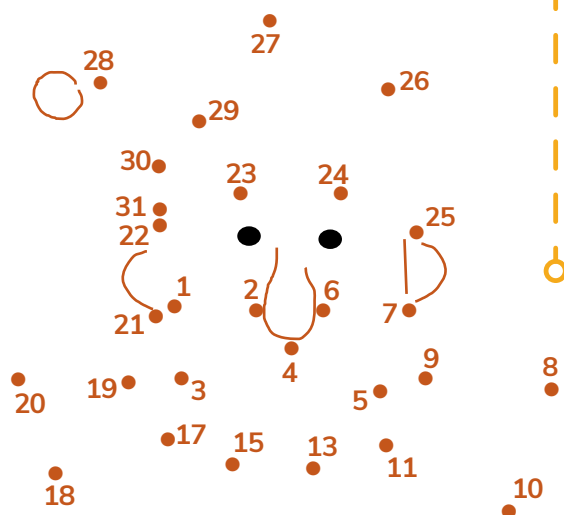
A gyilkosság híre elterjedt a faluban. Indián Joe a seriff előtt azt vallotta, hogy a doktort Muff Potter szúrta le. Pottert elfogták, börtönbe zárták. Tom minden nap elment hozzá, és apróságokat csempészett be neki a börtönablakon át. Tom azért is szomorú volt, mert Becky megbetegedett és nem járt iskolába. Polly néni azt gondolta, Tom is beteg. Fadézsába állította, hideg vizet zúdított rá, ez volt a legújabb gyógymód. Utána kanalas orvosságokat adott neki, amit Tom a macskának adott tovább. A macska ettől kimúlt, de Polly néni megbocsátott. Becky végül meggyógyult és ismét járt iskolába. Tom bárhogyan igyekezett, a lány nem akart kibékülni vele.

TÖRD A FEJED, NEVESS VELEM!

A megfejtéseket a 26. oldalon talárod.

1

Ki rejtőzik a pontok között? Kösd össze őket a számozás szerint!

2

A kántáló kislányt és kutyusát ábrázoló rajz 10 apró részletét a Mikulásos rajzon is megtalálhatod. Keresd meg, hová került:

1. a karácsonyfadísz	5. a gitár hangológombja	9. a kislány cipőjének pereme
2. a ház faláról a téglá	6. a gitár húrjainak részlete	10. a kutya mögötti hókupac vonala.
3. a kislány szalagja	7. a kutyus füle	
4. a kislány szája	8. a kutyus nyakörve	

3

Meseszámítan. Mennyi az eredmény?

Dalmata
kiskutyák

–

Illyés Gyula
magyar
népmeséi

–

Hófehérke
törpéi

+

Mesebeli
kismalacok

=

?

4

Mit mond a rajzon látható csiga?
A rejtvény megfejtéséből megtudod.

	1.	F	2.	Evő	Megelé- gel	Fárad, lassul		
Dolgozik az iskolás								
Román Ilona								
Hálószővő rovar				En!	Zümmög a közepén!	Formálás	A	Narancs-szelet!
Névelő		Pénzbeli érték	E					Á
Pató Áron monogramja			Disznó kicsinye					
Murivég!			Tudás					
			Tánc, románul					
			Hó vége!					
Római 100		Ásványi fűszer			Tokvég!		Nulla	
		Osonni kezd!			„Beszél” a tyúk		Középen int!	
Erdei gyümölcs					A szabadban			
Egyszer se								
S					Keresztül		Ipszilon	
							Írni kezd!	
Temetés utáni lakoma					A tetejére firkál			
					Folyadék			
		Földbe rejt					Névelő	
		Tonna						
Esztendő	E					Ler belseje!		?!

VAJNÁR ILONA rejtvénye

5

- Peti, mondj egy mondatot jelen időben.
- Van mogyorós csokim.
- Helyes. Most mondd ezt jövő időben.
Rendezd helyes sorrendbe a csokirudakat, és olvasd le róluk Peti választát.

CS
O
CS
M

N
GY
S
I

N
M
R
O

I
O
Ó
K

NEVESS VELEM!

Két idős ember beszélget:
– Neked megvalósult valami a gyermekkori álmaid közül?

– Igen. Egyszer, mikor Pisti meghúzta a hajamat, szerettem volna kopasz lenni.

– Peti, hogy törted el a lábad?

– Látod ott azt a gödröt?

– Látom.

– Én nem láttam.

– Anya, olvashatok, amíg elalszom?

– Persze. De egy perccel se tovább!

– Doktor úr, miután leveszi a gipszet a kezemről, fogok tudni zongorázni?

– Persze!

– Jaj, de jó! Eddig csak hegedülni tudtam...

Két kutya csavarog az utcán. Egyszer csak az egyik átszalad az utca túlsó felére, körbeszaglássza a villanyoszlopot, majd visszamegy.

– Mit csináltál? – kérdi a másik.

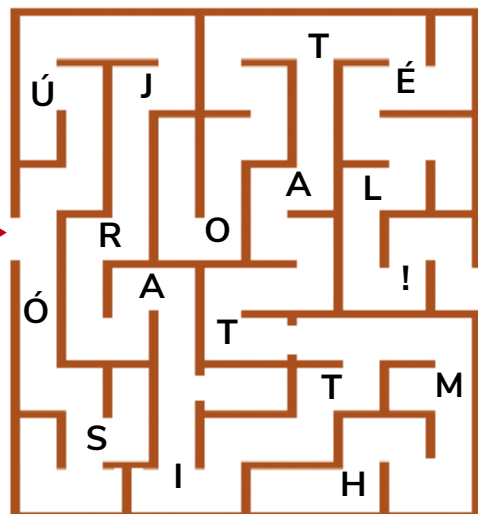
– Csak megnéztem az üzeteimet.

Kijöhetsz,
.....

6

Hogyan folytatódik a kisfiú mondata? Fuss végig a labirintuson, közben olvasd össze az érintett betűket, és megtudod!

7

Titkosírással írtunk le három szót. Olvasd ki a negyediket!

◆ ○ ● ◼ ✖ ✖ ✖ ✖ ✖ ✖ ✖ ✖
R I G Ó SZ Ó L

✖ ○ ● ◼
CS I G A

✖ ○ ✖ ✖ ◼ ● ◼ ✖ ✖ ✖ ✖

Vasúti jegypénztárnál:

- Hova adjam a jegyet, bácsi?
- Ide, a markomba.
- De hát hova utazik?
- Ahol a múltkor voltam.
- És hol volt a bácsi?
- A fiamnál.
- Szóval hova adjam a jegyet?
- Hát ide, a markomba.

- Miért kopogtatja a vasutas a vonat kerekét?
- Ha szól, ott van még a vonat, ha nem, akkor már elment...

TÁNCOS MIKULÁS

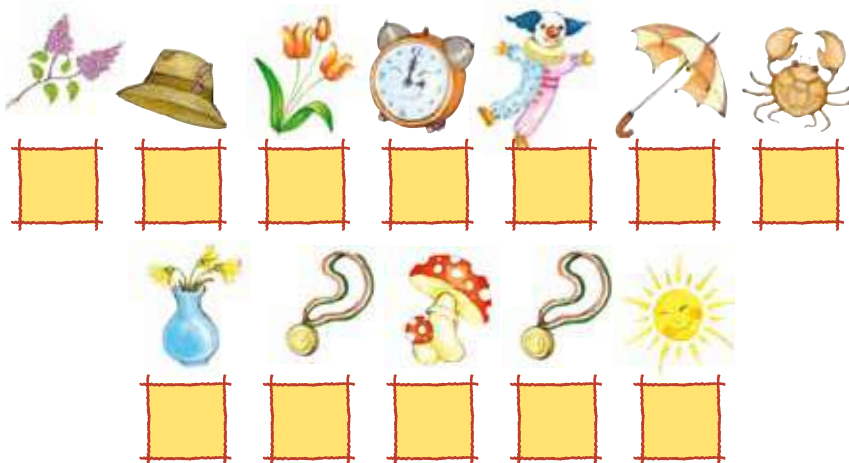
Az elkészítés leírása a lap túloldalán olvasható.

8

Hogyan folytatódik az álmatlan medve mondata? Olvasd össze a rajzocskák kezdőbetűit!

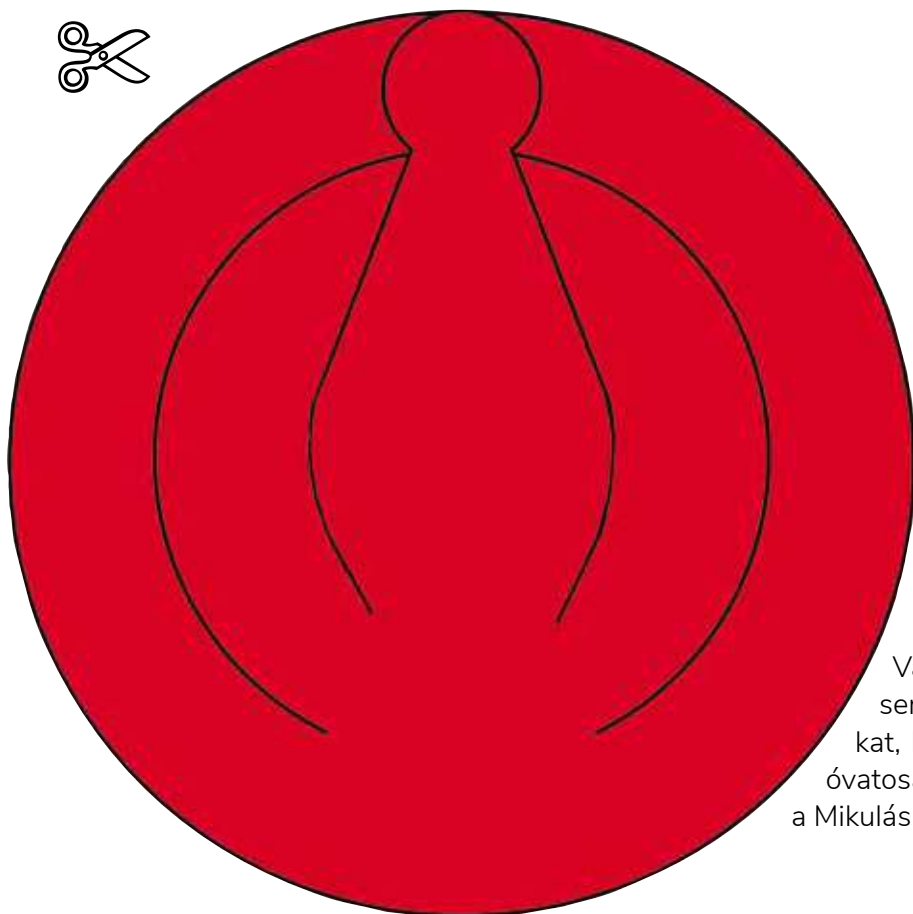
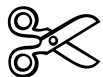
Nem kellett volna megigyam azt az utolsó kávé...

9

Fura „ruhákba” öltöztek a betűk, de te így is felismered őket. Alkoss szót belőlük, és kiderül, mi van a Mikulás zsákjában.

M e é s k ö NY U

NEVESS VELEM!

Két fogpiszkáló mászik fel a hegyre. Egyszer csak elmegy mellettük egy sün.
– Nahát – szólal meg az egyik fogpiszkáló –, nem is tudtam, hogy busszal is fel lehet jönni ide!

– Nagyon fáj a fejem. Mit gondolsz, mitől lehet?
– Nem tudom, nekem a gyomrom szokott fájni, mikor üres.

Ketten jönnek ki az erdőből. Az egyik futva, a másik medve.

– Mi ez a rágás?
– A szekrényből jön. Azt hiszem, csak a nad-rág.

– Milyen mértékegységgel mérik a malac hosszát?
– Röffel.

– Minek jött el az ideje, amikor az óra tizenhármát üt?
– A javításnak.

Kilóttek egy halat az úrbe. És most a föld körül hering.

Peti hatalmas C betűket rajzol a kishúgára.
– Hát te meg mit csinálsz?!
– Semmit, csak becéztem...

Vágd ki a nagy kört, majd figyelmesen kövesd ollóddal a fekete vonalakat, köríveket, végül ceruzára tekerve – óvatosan, hogy le ne szakadjon – pödörítsd a Mikulás karját, lábát.